

Stvoření z ničeho

Ponechme stranou otázku původu a historického formování myšlenky „stvoření z ničeho“, a věnujme se soustředěně té myšlence samé, tj. tomu, co je touto myšlenkou myšleno. Především tu je jisté nepřehlédnutelné napětí: na jedné straně tu je myšleno „nic“ tak silně, aby bylo popřeno veškeré jsoucí bez výjimky: svět (jako celek či úhrn, ale také jakákoli vnitrosvětová skutečnost) vznikl z ničeho, tj. nepředcházelo mu nic jsoucího, z čeho by bylo možno svět dotvořit, nic, co by tu poskytlo alespoň jakýsi materiál, jakési základní kameny, s nimiž by se dalo něco podniknout a něco z nich postavit, vybudovat. A na druhé straně je termín „stvoření“ nerozlučně spjat s aktivitou tvoření, a aktivita je vždycky aktivitou něčí, nějakého subjektu – pochopitelně jsoucího subjektu, tedy jsoucna. Jak je tedy možno mluvit o stvoření z ničeho, když takové tvoření a stvoření („stvořování“) jakožto aktivita nějakého subjektu (totiž stvořitele) onu nicotu vlastně popírá? Původ resp. vznik z „ničeho“ musí nutně popřít i každý stvořitelský subjekt, jinak popírá ono „nic“ – ledaže by Stvořitele samého s oním „nic“ přímo ztotožnil. Anebo – to snad ukazuje dál – ono „nic“ nesmí myslet naprosto radikálně, tj. jako nepřítomnost a popření čehokoli „skutečného“, nýbrž jen jako nepřítomnost a popření každé předmětné skutečnosti. Pokud bychom chtěli tímto směrem hledat řešení, stojí před námi povinnost a nutnost nově chápat, co to je „skutečné“, tj. rozlišovat skutečné, které je výsledkem, rezultátem, „produktem“ skutku (skutků), od skutečného, které je subjektem, aktérem, producentem předmětných skutečností, eventuelně předmětného světa resp. předmětné povahy či stránky světa.

(Písek, 061126-1.)